

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies nonus et decimus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1925

XI. Laudatio S. Theodori Ducis A. Niceta Paphlagone

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72556)

A

D

XI. LAUDATIO S. THEODORI DUCIS

A. NICETA PAPHLAGONE

E codicibus Parisiensi bibl. Nationalis 1180 (= 1), eiusdem 757 (= 2), eiusdem 1452 (= 3), bibl. Vaticanae 1246 (= 4), eiusdem Palat. 4 (= 5), bibl. Vallicellanae B 34 (= 6). Cf. Comm. praev. num. 10.

Νικήτα τοῦ Παφλαγονοῦ¹ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα² Θεόδωρον τὸν στρατηλάτην³.

τοῖς νηστεία ναντιῶσι προβεβλημένος καὶ μυστικαῖς δεξιόμενος φιλοτησίαις⁴. Καὶ οὗτος οὐδ' ἡμᾶς σήμερον ἐποδέδεκται⁵ νοεῶς φιλοφρονούμενος καὶ ἠμνούμενος⁷· ἀλλ' οὐ μόνος ἐκεῖνος Θεόδωρος, ὃς⁸ εἰς τήρονας⁹ καταλεγείς (2), ἐν μέσῳ¹⁰ δὲ τῶν¹¹ κατ' αὐτὸν εὐθὺς¹² λεγεῶνι παρορησιασάμενος ἐν Χριστῷ καὶ τὸν οὐράνιον¹³ μὲν βασιλέα δοξάσας ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ¹⁴ Μαξιμιανὸν δὲ καὶ τοὺς αὐτοῦ θεοῦς τε καὶ δαίμονας¹⁵ ἐξουδενικῶς, ὡς καὶ τὸν μέγαν τῆς μητροῦς τῶν θεῶν καταπρήσαι¹⁶ ναόν, εἰρκτήν δὲ διὰ ταῦτα κατακριθεὶς καὶ λιμὸν, ἀγγελικῆς τε¹⁷ καὶ θείας ἐπικουρίας κατηξιωμένος καὶ μετὰ ταῦτα ἐνστήσει μὲν ὁμῶς¹⁸ σιδηροῖς καταξανθεὶς τὰς πλευράς, διὰ πρὸς δὲ τελειωθείς καὶ θυμίαμα¹⁹ δεκτὸν ὅτι μάλιστα καὶ εὐώδες καὶ τίμιον ἀνεχθεὶς τῷ τῆς δόξης Θεοῦ. Ἄλλ' οὐκ ἐκείνῳ νῦν ἐμοὶ τὸν λόγον ἐπαφεῖν σκοπός, ἀτάκτως ἴσως ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἡμῶν δεδοξασμένῳ· καὶ γὰρ εἰ καὶ κατὰ διάφορον τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἡμέραν τῷ τήρῳ μὲν ἑπτακαιδεκάτην, τούτῳ δὲ μετ' ἐκείνου ἕστερον ἐβδόμην φερούσαίον τὴν ἱερὰν μαρτυρίαν συνδραμεῖν, ἀλλ' οὐδ' ἀμφοτέροις ὀμῶν τῷ πρώτῳ τῶν νηστεῶν σαββάτῳ λαχεῖν τὴν τελείωσιν, δι' ὃ καὶ ἀμφοῖν ὡς κατὰ σῶμα συγγενεῖσιν ὁμοῦμοις τε καὶ ὁμοδόξοις καὶ γείτοσι καὶ ὡς τὴν ἀρετὴν ὁμοτρόποις εἰς μνημόσνον τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀφορῶσθαι. Ἐμοὶ τοίνυν ὁ στρατηλάτης οὗτος εἰς ἔπαινον σήμερον προβεβλήται²⁰, ὃ καὶ τὸν²¹ δράκοντα πρότερον²² μὲν τὸν αἰσθητὸν τῆ αὐτοῦ πανοπλία διὰ τῆς δυνάμεως ἀπεκτονὸς τοῦ Χριστοῦ καὶ ζωῆς πάροδον τοῖς παροικοῦσιν Ἐσχάτα διττῆς δωδωκῶς, τὸ μὲν ὡς τὸν ἐξ ἐκείνου σωματικὸν ὕλεθρον ἀπαυνάμενος, τὸ δὲ ὡς τοῖς ἀξίοις ἐκ τούτου πίστεως παρασχόμενος ἀφορμὴν, ἔπειτα δὲ τῷ νοητῷ καὶ πολλὸ τοῦ πρώτου χαλεπωτέρῳ δράκοντι συρραγείς καὶ πτώμα τούτων ἐξείσιν καὶ λίαν τοῦ αἰσθητοῦ δυνατώτερον διὰ τῆς αὐτῆς²³ δυνάμεως καταβαλὼν τοῦ Θεοῦ²⁴· τούτων²⁵ σήμερον ὑπέθεσιν προστησάμενοι²⁶, πῶς ἂν τοῖς ἐπαινοῖς ὡς θεμιτὸν ἀναδησαίμην, εἰ μὴ

Theodorus tiro.

E

Theodorus dux

F

Exordium.

1. Τί λαμπρὰ καὶ διανγῆ¹ τῆς ἡμέρας ἢ² χάρις, τί σεπτή καὶ τιμιά³ τῆς ἑορτῆς ἢ ὑπόθεσις, ὡς δὲ καὶ φαιδρός ὁ τῆς παρουσίας ἑξαρχος⁴ πανηγύρεως· Θεόδωρος γὰρ ἡμᾶς σήμερον ὁ μέγας μάρτυς τοῦ Ἰησοῦ συγκαλεσάμενος καὶ τῆ θεοπροπέι τῆς αὐτοῦ λαμπρότητος ἐπιδημία πάσης εὐσεβοῦς καρδίας ἀφάμενος καὶ πάντας ἐκ τοῦ πληρώματος τῆς ἐν αὐτῷ χάριτος πεπληρωκῶς καὶ ἡρέμα τῆς ἐν Χριστῷ δόξης αὐτοῦ⁵ περιαναγάζων τὴν μεγαλοπρέπειαν ἀνευρῖνει⁶· τε τὰς ἀπάντων διανοίας ἐκ πίστεως εἰς πίστιν καὶ ὥσπερ τινὰ τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν οὕτω τὴν οἰκίαν ἡμᾶς ἑορτάζειν παρασκευάζει μνήμην· Θεόδωρον δὲ λέγω τὴν κορυφαίαν καὶ ἀκροτάτην τῶν ἀλλοφώρων Χριστοῦ τοῦ περιούγι, τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ δῶρον τὸ παρὰ τοῦ μεγαλοδώρου Θεοῦ δεδορημένον⁷, τοῖς μάρτυσι μὲν ἐξείρετον οἶον καύχημα καὶ καλλόπισμα καὶ στεφάνωμα, τοῖς πιστοῖς δὲ πᾶσι βοήθημα καὶ στήριγμα καὶ κραταίωμα, τὸν ἐπὶ γῆς μὲν πρότερον δι' ἄραν σώματος γενναίωτητα καὶ ψυχῆς ἐδούταίαν ἀνταγωνίστον καὶ διανοίας σύνεσιν ἄμετρον, στρατηλάτην παρὰ βασιλέων προχειρισθέντα θνητῶν, ἐν οὐρανοῖς δὲ μετὰ ταῦτα διὰ πίστιν ἐλικρινεστάτην, ἀγάπην ὑπερφυεστάτην καὶ δι' ὅ⁸ ὑπερβολὴν τῶν ὑπὲρ τοῦ δεσπότητος παθημάτων ἐπὶ πάσης ἀλλοφωρικῆς χοροστασίας ἐπὶ τοῦ παμβασιλέως καθεσταμένον⁹ Χριστοῦ.

2. Οὗτος ἡμῖν σήμερον τῆς πνευματικῆς ταύτης καθηγείται χορονοῆς· οὗτος καὶ τὸν ἀφορισμένον ἐβδόματικὸν τῆς νηστείας σεμνύνει¹ καιρὸν καὶ τὸ σεβασμὸν τοῦτο διή² καὶ πρῶτον σάββατον ταῖς³ τῆς αὐτοῦ μνήμης χάρισι μικροῦ δὲ ἰσότημον τοῦ ἐσχάτου καὶ μεγάλου καθίστησι, καθ' ὃ τὴν δεσποτικὴν ἐν ἄδον κἀθόδον μνημονεύειν (1) ἡμῖν θάρσος τε καὶ προθυμίαν τοῖς ἀγωνιζομένοις ἐν ἡσίν, ὀλιγοψυχοῦσι προσπαντῶν, ἐκλονόμενοις ἀντιβολῶν, καὶ ὥσπερ λιμῆν

Lemma. —¹ Νικήτα δούλου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ φιλοσόφου 2; om. hic 3; τοῦ μακαρίτου καὶ ὁσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Νικήτα ἀρχιεπισκόπου Παφλαγονίας 4; Νικήτα τοῦ μακαριωτάτου 5; Νικήτα τοῦ Παφλαγονίου 6. —² τοῦ Χριστοῦ add. 4, 5, 6. —³ (τ. στρ.) om. 4, 5, 6; Νικήτα δούλου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ φιλοσόφου add. 3.

1. —¹ ἢ add. hic 4, 5, 6. —² om. 4, 5, 6. —³ τί μεγαλοπρεπὲς καὶ σεπτή 3. —⁴ ἑξαρχῆς 5. —⁵ om. 6. —⁶ νευρῖνει 4; |||||νευρῖνει 6. —⁷ δεδορημένον (in ras.) 2. —⁸ om. 4, 5, 6. —⁹ καθεσταμένον 1, 3; καθισταμένον 4; καθεστημένον 6.

2. —¹ ἀποσεμνύνει 6. —² δὴ om. 2-6. —³ in marg. 6. —⁴ (οὗτος καὶ - φιλοτησίαις) om. 5 unius columnae spatia abraso. —⁵ (x. o. οὐν) οὗτος νῦν 2-6.

—⁶ ἀποδέδεκται 4, 6. —⁷ (x. ὅμν.) om. 2-6. —⁸ (Θ. δς) ὁ 2-6. —⁹ ἄρτι add. 2-6. —¹⁰ μέση 4-6. —¹¹ τῆ 3-6. —¹² om. 2. —¹³ corr., prius οὐράνιον 3. —¹⁴ (τ. Θ.) αὐτοῦ 6. —¹⁵ τε. x. δ. om. 6. —¹⁶ καταπρήσας 6. —¹⁷ om. 2, 5. —¹⁸ om. 2-6. —¹⁹ θύμα 6. —²⁰ (ἀλλ' οὐκ ἐκείνῳ - προβεβλήται) οὐ τοίνυν ἐκεῖνος σήμερον ἡμῖν τὴν πανήγυριν συγκατεῖ, ἀλλὰ γὰρ ἡ τῆς αὐτοῦ μνήμης ἡμέρα, εἰ καὶ μηδὲν ἄποπον εἶναι διὰ τὴν ὁμονομίαν διὰ τὴν συγγένειαν· συγγενεῖς γὰρ τῷ ὄντι, διὰ καὶ τῆς αὐτῆς ἐκάτεροι πατρίδος, προσθήσω δὲ καὶ, διὰ τὴν τῆς ἀρετῆς ὁμοτροπίαν συνάπτειν ἀμφοτέρον τὴν τελετὴν (τελεστὴν 5)· ἀλλ' οὗτος ἔστι κυρίως τῆς παρουσίας ἑξαρχος ἑορτῆς 2-6. —²¹ καὶ ὁ τὸν 3. —²² πρότερον 2-6. —²³ τῆς 2-6. —²⁴ Χριστοῦ 6. —²⁵ δὴ οὐν add. 2-6. —²⁶ προστησάμενος 2-6.

(1) Sabbato sancto τὴν θεόσωμον ταφὴν καὶ τὴν εἰς ἄδον κἀθόδον τοῦ κυρίου καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ

Χριστοῦ ἑορτάζομεν, ita in Triodio. — (2) Pasionem BHG. 1761 paucis enarrat Nicetas.

πρῶτον

LAUDATIO
AUCT.
NICETA
hodie
laudandus.

Psalm.
65, 5.

Licinius
christianos
persequi-
tur

praeser-
tim illus-
triores;

πρώτων ἰκετηρίας οὕτως παραιτησαίμην φωναις²⁷; Ἰθι δὴ οὖν²⁸ μοι, ὦ μεγαλομάρτυς γενναϊότητα καὶ σοφώτατε τρισσαριστέ, Ἰθι²⁹ τῷ πνεύματι καὶ ἔγγισον ἡμῖν καὶ ταῖς λαμπροτάταις σου χάρισι καὶ τοῖς φανοτάτοις³⁰ ἀγράμμασι τὸν ἐν σκότῳ³¹ καὶ σώματι³² περιανγάσασ μου³³ τοῦν ἀνάγαγε πρὸς τὸν κατὰ σέ χώρον³⁴ καὶ τῷ ἀγῶνι δὲ ἐναργοῦς ἀναμνήσεως καὶ τοῖς ἀβλήμασί σου πᾶσι³⁵ παράστησον· καὶ δεῖξον τὸν ἀνταγωνιστὴν³⁶ οἷος ἐκεῖνος³⁷, θρασυτάτος καὶ πρὸς φόνον ἐτοιμώτατος· δεῖξον³⁸ καὶ τὴν σὴν πρὸς αὐτὸν ἀντίρρησην καὶ ἀντίθεσιν· μὴ δὴ κρέψῃς ἀπ' ἡμῶν μετριάζων μηδὲν, ἵνα δοξάσης ὡσπερ τοῖς ἔργοις τότε καὶ τοῖς ἀγωνίσμασιν οὕτω καὶ τοῖς τοῦ ἀγῶνος λόγοις νῦν τὸν Χριστόν. Προσάτε δὴ³⁹ καὶ ἡμεῖς πάντες, ὧ φίλομάρτυρες καὶ φιλόχριστοι, καὶ τὰς ἀκοάς ἀναπετάσαντες καὶ τὰ ὄμματα τῆς καρδίας ἀναπτέξαντες· δεῦτε ἀκούσατε καὶ ἴδετε ἔργα Θεοῦ ζῶντος ἀξιοπιστότατα ἐν ἀνδρὶ τετελεσμένα πιστῷ, καὶ καθαροῖς ταμείοις⁴⁰ διανοίας⁴¹ διὰ τῆς μνήμης ἀποθήμενοι ἔξετε ζῶπυρον εὐχαριστίας Θεοῦ ταῦτα καὶ ἀγαπήσεως καὶ πίστεως· ποθεῖτε τὸν τρόπον οὗ⁴² ὅτι⁴³ τοῦ ἀγῶνος καὶ τοῦ ἀγωνιστοῦ τὸν ἀντίπαλον ἰδεῖν· ἐτοιμοὶ ἐγὼ δεῖξαι.

3. Αἰκίνιος¹ οὗτος ἦν (1), ἀνήρ² τὸ τοῦ προσώπου προκαλνμμα³, διάβολος⁴ τὸν νοῦν, καθαρὸς ἄνθρωπος μόνον τὸ σῶμα καὶ⁵ τὸ φαινόμενον, ἀκάθαρτον⁶ δαιμόνιον δὲ τὸ⁷ κεκρυμμένον ἐν αὐτῷ πνεῦμα, μαρτύρατόν τι θηρίον καὶ παμμίαρον καὶ δεινότερον, οὐδὲν τοῦ⁸ ἐπὶ τῷ τῶν αἰῶνων ἀναφανησομένου⁹ τέλει τὴν κακίαν ἐλαττούμενον· ὡς γὰρ ἐκεῖνος τῶν κακῶν ἔσχατος πάντων ἀποκαλυπτόμενος¹⁰ τοὺς πρὸ αὐτοῦ πάντας γέγραπται ὑπεροίσειν τοῖς κακοῖς, οὕτω καὶ οὗτος τῆς εἰδωλολατρίας ὁ κολοφῶν καθεστῶς, ἐπειδὴ¹¹ εἰς τοῦτον ὁ κατὰ τοῦ¹² Χριστοῦ διωγμὸς τῶν ἐλλήνων διεκινδυνεύετο καὶ ἡ τῶν εὐσεβῶν ἡδὴ βασιλεία παρήν, πάντας ὑπερβάλεσθαι¹³ τῆ τε τοῦ τρόπου δεινότητι καὶ τῆ¹⁴ ἀπανθρωπία τοὺς πρὸ αὐτοῦ περιφλοισμηται· καὶ σκοπεῖτε τὴν ἐπίνοιαν οἶα¹⁵· ἵνα γὰρ ἐκ περιουσίας αὐτῷ θεομαχεῖν ἐκγένηται, ἐλάττω μὲν λόγον τῶν πτωχότερων καὶ ταπεινότερων, ἰσχυροτάτην δὲ καὶ μαιοτάτην¹⁶ παράταξιν κατὰ τῶν ἐπισημοτέρων ποιεῖται καὶ ἐνδοξοτέρων¹⁷. Τῶν πολλῶν γὰρ ἀναιρουμένων μικρὰ ἢ οὐδὲν τοῦτο¹⁸ ἐπισημαίνειν τῷ κοινῷ, διὰ τῶν ὑπερερχόντων ἀεὶ τοῦ πλήθους εἰς πλείον ἀξιομένου¹⁹, τῶν ἐπισήμων δὲ κυπτόντων καὶ τῆς ἀσεβείας ἡττωμένων²⁰ ὄψον²¹ εἶναι καὶ τοὺς ἀσημοτέρους ὡς ὑπελάμβανεν

ἡττάσθαι· ἐν αὐτοῖς δὲ πάλιν τοῖς ἐπιδόξοις καὶ περιφανέσι μεγίστην φέτο δόξαν ἀποίσεσθαι καὶ πάντων ῥήματα κατακρατεῖν²², εἰ Θεοδώρον καὶ τῆς ἐκεῖνον περὶ τὸν Χριστόν διαθέσεως κρατήσσει. Τῷ μὲν οὖν ταύτην ἐνδομυχοῦντι τὴν φροντίδα καὶ καθ' ἑαυτόν, ποῖω ἂν τρόπῳ τὴν μεταχείρισιν μετίω, διασκοποῦμένη ἐδοξε πρὸς ἑαυτὸν μετακαλεῖν· ἐν Νικομηθείᾳ δὲ τότε διατρέψων ἦν καὶ Ἡρακλείαν (2) τοῦτον οὐ τυραννικῶς καὶ²³ κατ' ἐξουσίαν, εὐμενῶς δὲ καὶ²⁴ κατὰ φίλιαν δῆθεν μετεπέστέλετο. Οὐκ ἐλάτθανε δὲ ἄρα δόλιος ὢν· ἦν δὲ θήραν ἔκρυβεν, ἐν αὐτῇ συνελαμβάνετο καὶ ἀπατᾶν οἰόμενος ἀτεχνῶς ἐξηπατάτο· καὶ ἀπὸ τοῦ²⁵ Θεοῦ σὺλησθαι ζητῶν, τοὺς οἰκείους ἀπόλεσε²⁶ θεοῦ· πῶς καὶ τίνα τρόπον;

4. Ἐνταῦθά μοι τὸ βαθὺ τῆς καρδίας καὶ περινενοημένον, ἐνταῦθά μοι καὶ τὴν μεγαλοφροσύνην ἐπερθευμάζειν²⁷ τοῦ ἀνδρός· οὐ γὰρ τὸ τοῦ βασιλέως πρόσσωπον ἐθαύμασεν οὐδὲ τὸ μεγαλοδύναμον τῆς ἐξουσίας οὐδὲ τὴν τυραννικὴν ἀπήρειαν²⁸ ἐλαβήθη²⁹ καὶ κατέπηξεν³⁰ πρὸς τὴν ἐν αὐτῷ δὲ μένουσαν χάριν ἀφορῶν τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸ τῆς βασιλείας Χριστοῦ κράτος ὡς παγκρατὲς διανοούμενος³¹, ὡς μερικίον κατέπαιζεν ἐδτελοῦς, ὡς ἐνὸς ἀνδραπόδου κατεγέλα καὶ· «Ἰνα τί μοι» φησὶν «ἵενα πρὸς τὸν βασιλέα;» μᾶλλον δὲ παρ' αὐτόν ἦκειν ἐκεῖνον προτρέπει δὲ ἐπιστολή· «ἦ τε γὰρ χώρα τὰ πρὸς δεξιῶσιν ἐπιτηδεία, ἡ πόλις ἐτοιμῶς ἔχουσα πρὸς ὑποδοχὴν καὶ πρὸς τοῖς πᾶσιν· ἡμεῖς» φησὶν «ἐστιάτορες, φιλότιμοι καὶ λαμπροί, καὶ πάντα ἐτοιμα καὶ πάντα πρὸς ἀπόλαυσιν³² ἐδ-
τρεπῆ³³· Ἰθι τοῖνυν πρὸς τοὺς οὐχ ἦττον ποθεύοντας ὁ πάνυ ποθῶν, ἐπικόμεζε δὲ³⁴ (παρήγ-
γνα) καὶ τοὺς ἐπισημοτάτους τῶν θεῶν, ἵνα καὶ αὐτοὶ τῆς³⁵ προεούσης αὐτοῖς παρ' ἡμῶν³⁶ λάχοιεν σπονδῆς³⁷ καὶ τιμῆς. Οὕτω γὰρ καὶ³⁸ ἄλλοι πάντες τὴν αὐτῶν δύναμιν ἐπεγνῶκότες εἴξουσιν³⁹ εὐσεβεῖν⁴⁰.» Τοῦτον ἐκεῖνος⁴¹ ἀκούσας⁴² τῶν εὐαγγελίων καὶ τῷ ἐπαγγέλματι περωθεῖς καὶ διανοίας κομφότητι κερωθεῖς καὶ πλήρης γενόμενος ἡδονῆς ὡς ἦδη κατὰ τῶν χριστιανῶν τὸ κράτος ἀναδησάμενος καθαρῶς⁴³, ἀτίκα δὴ σὺν πλήθει πολλῶ καὶ ἀμυθῆτῳ τερωπῶλῃ τὴν Ποντικὴν Ἡρακλείαν φθάσει. Θεόδωρος δὲ τὰ ἐπερχόμενα αὐτῷ προορῶν, πνεῦματι γὰρ ἀληθῶς⁴⁴ ἠγγοτο τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰδῶς ὁ μέλλει ποιεῖν ἦδη καὶ ὁ μέλλει⁴⁵ παθεῖν⁴⁶, ἅμα μὲν ἠγωνία τὸ φύσει τοῦ θανάτου πικρὸν καὶ τῶν βασάνων τὸ δύσοιστον⁴⁷ ἐννοούμενος, ἅμα δὲ καὶ καταθαρσῶν⁴⁸ ἠγαλλία Χριστοῦ πεποιθῶς⁴⁹ καὶ τῆ τῶν οὐρανῶν ἐλπίδι στεφάνων⁵⁰

evocat
Theodorum,

E

qui eum
ad se
invitat.

F

²⁷ (εἰ μὴ - φωναις) om. 4. — ²⁸ δὴ οὖν hic om. 2-6. — ²⁹ Ἰθι 4. — ³⁰ φανερωτάτοις 6. — ³¹ σκότει 4. — ³² (τὸν - σώματι) om. 6. — ³³ μοι 3, 5, 6. — ³⁴ χώρον 1, 2, 3, 5. — ³⁵ om. 2, 4, 5. — ³⁶ ἀνταγώνιστον 4. — ³⁷ ἐκεῖ 4. — ³⁸ θρασυτάτος δεῖξον 4. — ³⁹ δὲ 2-6. — ⁴⁰ ταμείοις 2, 4-6. — ⁴¹ διαν. ταμείοις 3. — ⁴² οὐδ' ὅτι 4.

3. — ¹ Αἰκίνιος 4. — ² μὲν add. 4. — ³ προκαλνμμα 1. — ⁴ δὲ add. 4. — ⁵ om. 6. — ⁶ om. 6. — ⁷ δὲ δαιμόνιον τὸ corr. in ras. 3. — ⁸ τῷ 3. — ⁹ ἀναφανησομένου 1. — ¹⁰ ἀποκαμπτόμενος 4. — ¹¹ ἐπει δὲ 6. — ¹² om. 2-6. — ¹³ ὑπερβάλεσθαι 6. — ¹⁴ om. 6. — ¹⁵ om. 4. — ¹⁶ βεβαιοτάτην 5; βαιοτάτην 2. — ¹⁷ (καὶ

ἐνδ.) om. 6. — ¹⁸ om. 4, 5, 6. — ¹⁹ ἀξιομένου 4. — ²⁰ ἱσταμένου 4. — ²¹ ῥῆσιν 3. — ²² κρατεῖν 3-6. — ²³ om. 4, 5, 6. — ²⁴ om. 4. — ²⁵ om. 3. — ²⁶ ἀπολέσθαι 5.

4. — ¹ δύναμιν 3-6. — ² ἐλαβήθη 6. — ³ (ὡς π. δ.) ἀναλογισάμενος 3-6. — ⁴ πρὸς ἀπ. πάντα 4. — ⁵ ἐδ-
τρεπῆ 5. — ⁶ om. 3. — ⁷ om. 2. — ⁸ (παρ' ἡμ.) om. 6. — ⁹ σπονδῆς 4, 5, 6. — ¹⁰ om. 4, 5, 6. — ¹¹ ἔξουσιν 2, 3, 6. — ¹² προσκυνεῖν 6. — ¹³ ὁ Αἰκίνιος 6. — ¹⁴ (ἀκ. ἐκ.) 3, 4. — ¹⁵ (ὡς ἦδη - καθαρῶς) in marg. 6. — ¹⁶ ἀληθείας 2. — ¹⁷ (ποιεῖν - μέλλει) om. 6. — ¹⁸ καὶ εἰδῶς add. 1, 2, 3. — ¹⁹ δύστινόν 6. — ²⁰ βασάνων 6. — ²¹ πεποιθῆ 6. — ²² (στεφ. ἐλπ.) 2, 4, 5, 6.

(1) Passionem pseudo-Augari, BHG.1750, sequitur Nicetas. — (2) Heracleam Ponticam nunc Ere- gli, intellegit hagiographus, infra c. 4. Cf. RAMSAY, The Cities and Bishops of Phrygia, p. 450. ἐλπίδι

Theodorus visione confortatus

A ἔλπίδι μετεωροόμενος: ταπεινῶν γούν ἑαυτὸν ὄμως καὶ τὴν ὑψηλὴν εἰς ἐπικουρίαν ἐπικαλούμενος δεξιὰν κατέδαρθεν οὕτω σύνδακρυς μεμεριμνημένη καὶ ἐναγωνίῳ ψυχῇ 23. Εἶτα θεωρίας 24 ὄσα περιστάσεις αὐτὸν ὄρα μὲν τὸ στέγος ὑφ' ἧς 25 κατέμενε δλον ἀδρώως ἀποσκευασθέν, ὡσεὶ πηρὸς δὲ βολίδας οὐρανὸν ἐπ' αὐτὸν ἐστόσας· καὶ φωνὴ δι' αὐτῶν συνεξηγεῖτο 26. «Θάρσει, Θεόδωρε,» λέγουσα, «μετὰ σοῦ γάρ εἰμι.» Εὐθέως οὖν ὁ μακάριος ἀναστάς ὁμοῦ τε τὸν ἕπνον ἐκτινάξας 27 καὶ τὴν ἀγωνίαν, θάρσους τε 28 διὰ τῆς εὐαγγελίας καὶ ἀγαλλιάματος πλησθεὶς, εἰς δάκρυα χαρᾶς πλήρη καὶ κατανύξους ἐμπύπτει χρηστῆς· τῆς πατρικῆς γὰρ ἀγαθότητος ὁμοίως ἢ ἐνγνώμον ἐπαισθανομένη ψυχῇ εἰς γλυκεῖαν ἐτοιμίαν καταφέρεται 29 κατάνυξιν. Προσευξάμενος 30 τοῖνυν τῆς συνηθείας ἐμμελέστερον 31 καὶ ἐπιπονώτερον καὶ τὸν ἀνυπέβλητον ἔλεον καὶ τὴν ἀπόρρητον ἐπικαλούμενος ἐκτενῶς 32 δεξιάν, εἶτα νηφάλιος καὶ τὴν ὄψιν ἀγαθῶνα καὶ τὸ πρόσωπον φαιδρόνας καὶ λαμπροῖς μὲν ἱματίοις εὐσηχημένους κατακοσμηθεὶς, ἵππον δὲ ἀγλαόμορφον καὶ ἀγέρωχον ἐπιβάς, οὕτω πρὸς ἑπαιτήν ἐξῆλει τῷ βασιλεῖ.

Licinio occurrit.

5. Ἀσπασάμενοι δὲ φιλοφρόνους καὶ ἀλλήλοισι 1 τὰ εἰκότα προσαγορεύσαντες, κατὰ τὸ 2 μέσον τῆς πόλεως εἰσήλασαν· αἱ ἄλλαι 3 κατεστεφάνωντο, τὸ βασίλειον ἠτοιμαστο, τὸ δάπεδον ἔστρωτο καὶ ἡ κλισία 4 μύθος ἐνοδίαστο· ἐφ' ἧς ἦδη 5 βῆμα λαμπρὸν ἐπήρτο 6 καὶ καθέδραι λαμπραὶ καὶ κλίται χρυσαὶ καὶ θρόνος ἔστη 7 βασιλικός· καὶ πάντα σκευὴ χρυσαὶ καὶ πάντα τῆς βασιλείας τὰ παράσημα περίεξ καὶ πάντα μεγαλοπρεπῶς παρεσκευάστο καὶ βασιλικῶς· οἱ ὑπηρετούμενοι περὶ τὴν κατ' αὐτὸν 8 λειτουργίαν ἔκπαιστο διατεπόντητο· οἱ δορυφόροι κατὰ τὴν αὐτῶν τάξιν ἅπαντες παρίσταντο· ὁ δὲ δῆμος τὰς ἐδηφμάς ἐπεκρότει 9· οἱ φίλοι κατὰ τὸν βαθμὸν αὐτοῦ πᾶς τις τῷ Λικινίῳ συνέδρους ἦν· καὶ πρὸ πάντων Θεόδωρος, δι' ὃν καὶ 10 ὁ κλόνος ὅλος ἐκείνος 11 καὶ ἡ σκηνὴ δεδραματούρητο 12. Τί οὖν; σιγὴ τὸ ἐντεῦθεν διὰ τοῦ κήρυκος παρήγγελο τὸ 13. Ὁ βασιλεὺς δὲ 14 «Ὡς ἀγαθὴ πόλις 14 ἢ πόλις» ἔλεγεν «αὕτη (δημηγορῶν) ἀγαθοῦ γὰρ ἐδημοικηκία τοῦ πολιτοῦ εἰκότως ἀγαθὴ καὶ αὕτη· οὐδὲ γὰρ ἂν ἐκείνος 15 ὁ μέγιστος Ἡρακλῆς 16 ἐντανθοὶ πόλιν οἰκοδομῆν καὶ 17 τῷ ἰδίῳ ταύτην 12 ὄνοματι ἐδοκίμασεν ἐπικαλεῖν, εἰ μὴ καὶ ἄερος κράσεως καὶ τόπον θέσεως πρὸς τε τὴν τῶν ἐπιτηδείων ἀφθονίαν 18 πρὸς τε τὴν ἀποτροπὴν τῶν πολεμίων καὶ πρὸς γῆν καὶ θάλασσαν ἐπιτηδείως ἔχουσαν εἶδε· συνεῖδεν δὲ τάχα καὶ τῶν ἐς ὕστερον οἰκητόρων τὴν ἐνγένειαν· διὸ καὶ ἀσφαλεστάτως ὑδραγωγοῖς καὶ οἰκοδομήμασι στεροοῖς 19 καὶ λιμένι καλῷ καὶ τείχει καρτερῷ 20 καὶ θεάτρῳ τερπινῷ 21 καὶ πᾶσιν ἔργοις καλοῖς τότε μὲν θεμελιῶν, ἐξ ἐκείνου δὲ 22 μέχρι τοῦ δευροῦ πλουτίζων καὶ φιλοφρο-

quam laudibus ornat imperator.

νοόμενος τὴν αὐτοῦ πόλιν οὐ διαλιμπάνει. Τὸ κάλλιστον δὲ τῆς πόλεως ταύτης καὶ ἐπιφανέστατον ὁ πάγκαλος οὗτος νεώτερος καὶ θαυμαστός, ὁ ὠραῖος τὸ εἶδος 23, ὠραῖος τὴν ψυχὴν, ὁ περιδέξιος τοῦ σώματος τὴν ἀλκίην, περιδέξιος πολὺ μᾶλλον τὴν πυκνότητα τῆς διανοίας, ὁ ἀγαθοφῆς Θεόδωρος, ὅσπερ ἐξ ἐκείνου καὶ οὗτος δῶρον τῷ τόπῳ δεδομένος περιφανὲς πάντα τῇ αὐτοῦ ἀγλαΐᾳ καὶ κάλλοσι κάλλοσι τῆς πόλεως τὰ προτερήματα· ὃς ἄρτι μὲν νεῶςον τοῦ σώματος τὴν ἀλκίην 24, εἰ καὶ τὸ φρόνημα κέκτηται 25 πρεσβυτικὸν κομιδῆ, διὰ τὴν ἐκ φύσεως παρεπομένην αὐτῷ ἁωμαλεότητα καὶ ἀνδρείαν τῆς ψυχῆς ἄξιος κέκοιται στρατηγῆν· ἐγὼ δὲ πέποιθα τοῖς θεοῖς ὡς, εἰ 26 ἐννοικῶς πρὸς αὐτοὺς διατεθείη, καὶ πρὸς τὴν ἀνεύθυνον ταύτην αὐτὸν ἀρχὴν ἀναβιβάσαιεν τῆς βασιλείας· καὶ γὰρ οὐ μᾶτην οἶμαι τοῦτο προσέθεσαν τηλικαύτην ἀρετὴν τε καὶ κάλλοσιν· φιλοῦσι γὰρ οἱ 27 θεοὶ τὰ καλὰ καὶ τοῖς αὐτῶν μάλιστα ζηλωταῖς χαρίζονται τὰ καλὰ· μισοῦσι δὲ αἰεὶ τὰ κακὰ καὶ τοῖς παραζηλοῦσιν αὐτούς 28 ἀποδίδουσι 29 κακὰ. Τί φης, ὦ καλὲ Θεόδωρε; οὕτω καὶ σοὶ ταῦτα συνδοκοῦν; καὶ εἰ οὕτως ἔδοξε, πρῶτον τοῖς ἐνεργεταῖς ἀποδώμεν τὴν ὀφειλὴν καὶ θυσίας τιμῶμεν τοὺς τετιμηκότας· καὶ οὕτως ἐπ' ἄλλα 30 ὅσα δεῖ ποιησώμεθα τὴν σπουδὴν.»

6. Τί οὖν ὁ γενναῖος τοῦ Χριστοῦ στρατιώτης καὶ στρατηλάτης; οὐκ ἀσήμερόν τὴν ἰδίαν ἀνακαλύπτει γνώμην κατὰ τοὺς πολλοὺς οὐδὲ τὴν αὐτοῦ παραντὰ δημοσιεῖει πίστιν· ὡς σοφὸς δὲ κατὰ μέρος τὴν βουλήν ταμιενόμενος ἐκ περιουσίας τὴν αἰσχύνην τῷ ἀντιδίκῳ περινοεῖ· τρία γὰρ ἅμα τὰ κρᾶτιστα μὴ τῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐννοηθῆναι 1 ῥοπή· καὶ ἵνα τοῖς θεοῖς μὲν ὕβριν ἐξαισίαν καὶ συντριβὴν, τῷ σεβομένῳ δὲ τοῦτους αἰσχύνην ὑπέρογκον 2 καὶ ἀτιμίαν, ἑαυτῷ δὲ μαρτύριον ὑπερφανεστάτον 3 καὶ θεομακαριστότατον περιποιήσῃται. «Δός μοι,» φησὶν, «ὦ βασιλεῦ, ὅδε τοὺς τῶν θεῶν τιμωτάτους, οὓς τῷ ἐμῷ κοιτῶνι προσαγαγῶν θυμιάμασι τε καὶ μύθοις ὡς θέμις ἐξεμμενισάμενος, οὕτω σοὶ προσάξω τοῦτους καὶ παρησῖα τὴν δέουσαν ἀφοσιώσασμαι θυσίαν.» Ἡρῆσεν οὕτως τῷ βασιλεῖ 4 τῷ τε δήμῳ καὶ τῇ βουλῇ· καὶ γὰρ ἄνωθεν προδισεκνεάζετο 5 τὸ δρᾶμα· τοῖνυν τὰ τιμαλφέστατα τῶν ἀγαλμάτων λαβῶν καὶ οἰκοι γενόμενος, ὃ συνετώτατε 6 πάντων μαρτύρων καὶ θαυμασιώτατε, οὐ τὸ τοῦ εἶδους διειτράτης σεμνόν, οὐ πρὸς τὴν ἐδ-πρέπειαν τῆς αὐτῶν ὑπεστάλης μορφῆς οὐδὲ τὴν ὕλην ἢ τιμίαν ἢ ἄξιαν ἡγήσω φειδοῦς, πᾶσαν ὕλην ὁμότιμον ὡς ἄψυχον οὖσαν πᾶσαν 6 καὶ 7 ἀναίσθητον 8 ὁμοίως ὁρῶν, ἐγχειρίδιον δὲ λαβῶν καὶ ὡσπερ δρυμὸν ξύλων κατακόπτων ἢ ὡς πέτραν λατομῶν ἢ καθάπερ ἄρτον διαθρόπτων ἐπεμέρισας τοῖς πτωχοῖς· τίς οὕτως ἐξ αἰῶνος ἐν τοῖς ἀθέοις θεοῖς τὸν τοῦ Θεοῦ κατέπασσε θυμὸν;

LAUDATIO AUCT. NICETA Theodorum blanditiis sollicitat

ad sacrificandum.

E

Sanctus autem

deorum simulacra domum allata

F

23 ψυχῆς 5.— 24 θεωρίας 3.— 25 ἔνθα 2; ἐφ' ὃ 3.— 26 ἐξηγεῖτο 4, 5, 6.— 27 ἐκτινάξας 5.— 28 δὲ 5, 6.— 29 φέρεται 5, 6.— 30 εὐξάμενος 2, 6.— 31 τε add. 2-6.— 32 om. 6.

5.— 1 ἀλλήλοισι 2-6.— 2 om. 6.— 3 ἀγναι 2-6.— 4 ἢ σκηνῇ add. in marg. 4.— 5 καὶ add. 6.— 6 κατεπήρτο 6.— 7 ἔστι 1, 5.— 8 αὐτοῦ 1.— 9 ἀπεκρότει 3, 4, 5.— 10 om. 6.— 11 om. 6.— 12 δεδραματούρητο 6.— 13 παρήγγελο 6.— 14 om. 6.— 15 om. 3; ἀγαθῇ-ἐκείνος in marg. sup. corr. 6.— 16 ἐκείνος

add. 3.— 17 om. 6.— 18 (πρὸς-ἀφθονίαν) in marg. corr. 6.— 19 στεροοῖς 1; (καὶ οἰκ. στ.) in marg. corr. 6.— 20 κρατερῷ 4.— 21 (κ. θ. τ.) om. 4, 6.— 22 corr. supra lin. 6; καὶ add. 3.— 23 ὅ add. 5, 6.— 24 ἀγμῆν 4; ἀγμῆν 6.— 25 om. 1.— 26 ὡσεὶ 3, 5.— 27 om. 2, 4, 5, 6.— 28 αὐτοῖς 2.— 29 κακὰ καὶ τοῖς ἀπειθοῦσι χαρίζονται τὰ 6.— 30 ἐφ' ἕτερα 2-6.

6.— 1 ἐννοηθῆναι 4, 5, 6.— 2 om. 6.— 3 supra lin. corr. 6.— 4 καὶ add. 6.— 5 διεσκέδαζετο el in marg. καὶ διεσκέδαζετο 2.— 6 om. 4, 6.— 7 om. 6.— 8 om. 4.

τίς

LAUDATIO
AUCT.
NICETA
Psalm.
73, 14.

confringit
et paupe-
ribus
distribuit.

A Licinio
accersitus

B

facinus
confitetur.

C
Eccles.
9, 4.

τίς οὕτως ἐδόξασε κύριον ; τίς οὕτως κατήσχυ-
νε τὸν ἐχθρόν ; ὃ τοῦ θαύματος συντριῖναι μὲν
τὴν τοῦ δράκοντος κεφαλὴν καὶ ταύτην βρώμα
λαοῖς τοῖς Αἰθίοφι δοῦναι πρὸς τὸν Θεὸν ἔμνη-
ται, οὐστίνας δὴ⁹ διὰ τοὺς Αἰθίοπας καὶ ὄν-
τινα τὸν δράκοντα τοῦτον ὑποληπτέον · οἶμαι
δὲ τὸν ἄρχοντα τοῦ κόσμου τῆς τυραννικῆς ἐκ-
τετιμῆμενον ἀρχῆς καὶ συντετριμμένον διὰ τοῦ
Χριστοῦ¹⁰ ἐπίγραμμα τοῖς δαίμοσι πᾶσι καὶ
οἰνοῖ τινα τροφήν νοστήν τοῖς τῶν ἀνθρώπων
ἀσεβαστάτοις ἐκδοδοῦσθαι · σὺ δὲ τῆς Ἀρτέ-
μιδος συντριῖνας τὴν κεφαλὴν, ἵνα κἂν τούτῳ
δοξάσης Χριστόν, ἔδωκας αὐτὴν¹¹ βρώμα λαοῖς
τοῖς πένησιν.

7. Τί οὖν τὸ ἐντεῦθεν¹ ; μὴνῆται τὸ δῶμα
τῷ βασιλεῖ · τῆ ἐξῆς² εἰσκαλεῖται Θεόδωρος ·
ἐρωτάται, εἰ ταῦτα τοῦτον γέγονε τὸν τρόπον.
Τί δαὶ ἐκεῖνος ; οὐκ ἀπέφυγε τὴν κρίσιν οὐδὲ
πίθεται μὲν τῷ γενομένῳ μετὰ φόβον δέ, οὐδ'
ἀνδρείως μὲν ὄρον χωρὶς δέ³, ἀλλὰ καὶ τὴν
δύναμιν ἐπομωσάμενος τοῦ Χριστοῦ τοσοῦτον
τὴν ἀλήθειαν αὐτὸν ἐδεήσεν ἀτηρηθῆσαι⁴ · καὶ οὐ
τὸ πρᾶγμα κατέθετο ψιλὸν ἀλλ' ἅμα προσετίθει
καὶ λογισμὸν οὐκ ἀλόγως λέγων · « Ὁ βασιλεῦ,
οὐδὲ μάτην τοῦτο πεποιθήκα καὶ εἰκῆ, εἰδὼς δὲ
ὅς οὐχ οἷός τέ εἰμι λόγιος τὴν ἀδράκειαν τῶν
χρυσῶν ἐπιδειξά σοι θεῶν δεινῶς ταῖς ἀλόγοις
προλήψεσι προεπιλημένῳ, προλαβὼν ἔθλασα
τοῦτους, ἵνα τοῖς ἔργοις ἀποδείξω ὃ διὰ λόγον
πεῖθαι οὐκ εἶχον, καὶ ἵνα γινῶς, ὡς ἐχέφρων ἀνὴρ
καὶ τὰ πάντα⁵ λόγιος καὶ συνετός· ὅτι τὸ ἑαυτῷ
βοηθεῖν οὐ δύναμενον οὐδ' ἄλλῳ τῷ βοηθησάι
ποτε καὶ τὸ ἀνθρωπίναις ἐπινοίαις ἢ⁶ χερσὶ κα-
τασκευαζόμενον καὶ⁷ λυόμενον μάταιον ἂν εἴη
καὶ ἀληθῶς οὐ θεός· τοῦτον γε εἵκεν καλὰ προ-
νοούμενος οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου Θεοῦ ζῶντος
ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων καὶ ἐπέε τῆς ἑμῶν⁸
δὲ φιλότητος τοῦτο καὶ τῆς ἀληθινῆς σωτηρίας
εἰργασάμην. Εἰ γὰρ ἐθελήσεις⁹ λοιπὸν ἐπιστή-
σαι τὸν νοῦν καὶ τῆς πεπλανημένης¹⁰ ἀνασφάλαι
συνηθείας καὶ τὸν οὐρανοῦ μὲν καὶ¹¹ γῆς καὶ θα-
λάσσης ἐπιγινῶναι καὶ σεβασθῆναι ποιητῆν, κα-
ταγινῶναι δὲ τῶν ἀφύχων καὶ χειροποιήτων ὡς
καὶ νῦτας καὶ κώνωπος¹² χερσῶν κατὰ τὴν
φύσιν ὄντων, εἶπερ καὶ πᾶν ἔμψυχον ἢ ζῶν τοῦ
μὴ ζῶντος ἂν εἴη καὶ τοῦ ἀφύχου τιμιώτερον,
ὥσπερ καὶ ἀγαθὸς κώνω ὁ ζῶν κατὰ τὴν ἡμε-
τέραν γραφὴν ὑπὲρ τὸν λέοντα τὸν τεθνηκότα ·
εἶπερ οὖν ταῦτα τῆ διανοίᾳ λελογισμένως δια-
κρίνας τὸν ὄντως ὄντα Θεὸν ἐπιγινῶναι βουλη-
θείης γνώση τότε σαφῶς, ὡς ἄξιά σοι πιστοῦ
φίλου καὶ ἀληθινοῦ κατεπραξάμην · καὶ διὰ
ταῦτά μοι πολλῶ νῦν μᾶλλον ἢ πρόφην χαριέσ-
τερον τὰ πρὸς φίλον χεῖρ¹³ ὡς αἰτίῳ σοι
θεογνωσίας ἀκραιφνοῦς γεγεννημένῳ, ἧς οὐδὲν τι-
μιώτερον οὐτε ἐπερασιώτερον¹⁴ τοῖς γε νοῦν
ἔχουσιν · ἐὰν¹⁵ δὲ τῆ αὐτῆ¹⁶ ματαιότητι κατεχό-
μενος τῶν λογισμῶν θρηγῆς μὲν καὶ ἀποδοσ-

πετῆς ἐπέε τῶν ἐξαπολομένων¹⁷ ἐκείνων φευ-
δωνύμων θεῶν, ὀργίξῃ δὲ πικρῶς οὕτως καὶ
τούτων βοῦλει δίκας ἡμᾶς ἀπατεῖν, κατεγέλα-
σα μὲν¹⁸ τῆ προτεροῦ τῆς ἐντελείας ἐκείνων,
τά τε σκέλη τῆ σφόρα καὶ χεῖρας καὶ κεφαλὰς
καταβλῶν, καταγελάσομαι δὲ τῆς μᾶλλον ἀναισ-
θησίας¹⁹ τῆς ὑμετέρας, εἶπερ ἔμψυχοι ὄντες καὶ
λόγῳ δοκοῦντες τετιμῆσθαι ἐκδικεῖν ἀνέχεσ-
θε ἀναισθητα ξόανα καὶ κοφά · ἔτι δὲ²⁰ πλέον
τῆς ἀνοίας ἡμᾶς²¹ ἢ ἀσεβείας καταγνώσομαι,
εἴ γε βασάνους ἡμῶν καὶ τιμωρίας καὶ θάνατον
ἐπάγοντες λυπεῖν νομίζετε, οἷς κρατεῖν ἡμῶν
οἴεσθε, διὰ τούτων αὐτοῖ μὴ ἠττώμενοι καὶ
ἀπολλύμενοι, ἡμᾶς δὲ νικητὰς στεφανοφοροῦν-
τας²² εἰς οὐρανόθεν παραπέμποντες τῷ Χριστῷ. »

8. Τοῦτον ὁ Λικίνιος¹ ἀκηκοὺς² τῶν φωνῶν,
ἐπλήρη τὴν ἀκοήν, ἐπλήρη τὴν ψυχὴν καὶ
ἐνεβροντήθη τὴν καρδίαν · σκότος αὐτοῦ τὸν
νοῦν καὶ ἱλιγγος εἰλήφει, καὶ τῷ παραδόξῳ³
τοῦ δράματος καὶ τῷ ἀδοκίμῳ τοῦ τολμήματος⁴,
καὶ δὴ καὶ τῷ ὑπερφρονεῖ τῆς τοῦ ἀνόρου παρη-
σίας ἐξεστῶς ὄλος · καὶ ποτὲ μὲν τοὺς μηροὺς
ποτὲ δὲ τὸ πρόσωπον ἐκατέρωθεν πλήττων χερσὶ
συχνῶς τε διανιστάμενος καὶ ἀτακτα λογιζό-
μενος⁵ καὶ ἐπ' ἐδάφους⁶ ἀθῆς διατόμενος καὶ⁷
καθεζόμενος ἀλόλων, ἐσφάδαζεν, ἡμᾶτο σφο-
δρῶς, καὶ πῆ μὲν ἀνάθροισι λυγμοῖς καὶ στονα-
χαῖς πῆ δὲ καὶ ἐλευνολογούμενος⁸ ὀνομαστὶ τοὺς
οἰκέλους ἀπωλοφύρετο θεούς · « Ἀρτεμι, » εἶπε⁹,
« θεὰ κωδίστη, ἰοχέαιρα¹⁰, πῶς ἐάλως μαιφό-
νῳ χεῖρ¹¹ ; πῶς συνετριβῆς παλάμη δυσμενοῦς ;
ὃ ὃ πῶς παρελογίσαστο, πῶς μὴ φρένας παρ-
εἶλεν ἀνθρωποῦς γόνος, οἱ οἱ καὶ τὸν ἐμῶν ἐξεῖλε
χειρῶν τὸ σεβάσιμον ἄγαλμα, τὸ κρατάωμα τῆς
βασιλείας τῆς ἐμῆς ; ἐμὸν τὸ πταίσμα, ἐμὸν τὸ
ἀφρόνευμα τῆς διανοίας, ὅτι τῷ δεινῷ¹² ἀνδρὶ
τούτῳ τῷ ἀτηρῆι τῷ καταράτῳ τὴν ἐμὴν κατε-
πίστευσα ψυχὴν · ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πολὺ κατακαυχῆ-
σεται οὐδὲ χαιρήσει γε οὕτω μὴν κατορησά-
μενος · αὐτίκα δὲ δίκας ἀξίας τῆς θεομαχίας
τίσει. » Τοιαῦτα καὶ πολλῶ τούτων ἐβόα ἀτο-
πώτερα · μόλις δὲ ποτε μικρὸν τοῦ πάθους
ἀνενεγκὼν καὶ τὴν ὀλεθροφόρον τῆς αὐτοῦ δια-
νοίας ἀνατιναζόμενος φρεῖτραν, πᾶν σκεδὸς
θανάτου κατὰ τοῦ ἐμπειριχέμου δόξαντος ἡρό-
τιζεν · πρῶτον μὲν οὖν ἀποδυσθῆναι καὶ ἐκ τεσ-
σάρων προστάττει τανυθῆναι¹³ · βουνεύρους
δὲ τὸν τε νῶτον αὐτῷ¹⁴ καὶ τὴν κοιλίαν ἐπὶ
πλεῖστον¹⁵ πικρῶς κατακισιάμενος, ὅτε¹⁶ τού-
των ἅλις ἔδοξεν ἔχειν τῶν τιμορῶν, μολιβδί-
ταις σφαίραις τὸν τέροντα τοῦτον σφοδρῶς
ἐκέλευσε¹⁷ κατεαῆναι · εἰτα σιδηροῖς ὄνυξ¹⁸ τὰς
σάρκας ἀναρησάμενος κατέβησεν · καὶ οὐ τοῦ-
το μόνον ἀλλὰ καὶ λαμπάσαι πύρος τὰ τραύματα
κατέπλεξε · καὶ οὐδὲν τοῦτο μόνον¹⁹ ἀλλὰ καὶ
ἄξινάτοις ὄστράκοις ἀνατριβὼν τὰ τραύματα
δοιμντάτας αὐτῷ προσάγειν ὀδύνας²⁰ ἐπελάμ-
βανεν · καὶ οὕτως ἡμιθανῆ τῆ φρουρᾷ παραπε-

Imperator
indignatus

E

flagris,
ungulis,
facibus,

⁹ διὰ 5. — ¹⁰ διὰ Χριστόν 4, 5 ; δ. Χριστοῦ 3. —
¹¹ αὐτόν 5.
7. — ¹ (τ. ἐνθ.) εὐθὺς 2-5. — ² (τ. ἐ.) οἱ. 2-5. — ³ ὄρ-
κον δὲ X. 4. — ⁴ ἐδ. ἀπ. αὐτόν 4, 5. — ⁵ (τ. π.) οἱ. 4, 5.
— ⁶ καὶ 4, 5. — ⁷ ἢ 4, 5. — ⁸ ἡμῶν 4. — ⁹ ἐθελήσεις
4. — ¹⁰ περιπεπλανημένης 4, 5. — ¹¹ οἱ. 5. — ¹² κών-
ωπος 5. — ¹³ χαιρῆ 5 ; χ////οήση 1 ; (καταγινῶναι
- Χρ.) οἱ. 4. — ¹⁴ (οἷτε ἐπ.) οἱ. 5. — ¹⁵ ἂν 5. —
¹⁶ αὐτοῦ 4. — ¹⁷ ἐξαπολομένων 5 ; ἐξαπολο//μένων
2. — ¹⁸ κατεγέλασμεν 1. — ¹⁹ τῆς ἀν. μᾶλλον 4, 5.

— ²⁰ (ἔτι δὲ) ἔτε 4. — ²¹ ἑμῶν 4, 5. — ²² στεφανοφο-
ροῦντας 2.
8. — ¹ Λικίνιος 4. — ² ἀκούσας 3. — ³ τοῦ παρα-
δόξου 4. — ⁴ (τ. τ.) τολμήματι 5. — ⁵ λυγίζόμενος 1.
— ⁶ ἐπ' ἐδάφους 5. — ⁷ (διατόμενος καὶ) οἱ. 2-5. —
⁸ ἐλευνολογίας 4, 5 ; καὶ κραττιόμενος add. 1. — ⁹ καὶ
add. 2-5. — ¹⁰ ἰοχέαιρα 4. — ¹¹ οἱ. 3. — ¹² τανυθῆ-
ναι 4. — ¹³ αὐτοῦ 6. — ¹⁴ πλεῖστον 4. — ¹⁵ οἷτε 2.
— ¹⁶ οἱ. 2, 3. — ¹⁷ (ἀλλὰ καὶ - μόνον) οἱ. 1, 3. —
¹⁸ ὄδύνας 2.

-ψάμενος

A φάμενος, τοὺς αὐτοῦ πόδας¹⁹ κεντήμασιν ἐνετέ-
 ρεν· αἰσιτος τοῖνον ἐπὶ πέντε μεμενηκῶς ἡμέραις
 τῷ ἡτοιασμένῳ μετὰ ταῦτα προσηλοῦται σταν-
 ρῶ· ἔδει γὰρ αὐτὸν ταῖς εἰρημέναις αἰκίαις
 μέτοχον πάντων γενόμενον τῶν ἀθλοφόρων, μάλ-
 λον δὲ καὶ πάντας σχεδὸν ὑπερβαλλόμενον²⁰
 διὰ τοῦ στανροῦ τοῖς δεσποτικῶς παθήμασι
 κοινωνεῖν. Ἰνα δὲ καὶ²¹ τὰ ὑστερήματα τῶν τοῦ
 Χριστοῦ θλίψεων ἐν τῇ αὐτοῦ καὶ οὗτος διανέ-
 χη²² σαρκί, οὐ χεῖρας μόνον καὶ πόδας, καθ' ὃ
 θέμις τοῖς στανρουμένοις, προσηλοῦται, ἀλλὰ
 καὶ σιδηρῶ περόνῃ καὶ ὀξυτάτῃ²³ τὸ παιδογόν-
 ον μέλος κάτωθεν ἕως ἄνω διαπείρεται· ἀλλὰ
 καὶ τοὺς διδόμενος τοῖς τῶν ξίφων²⁴ ἐγκαρσίως
 διατέμνεται χαράγμασιν²⁵, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀφ-
 θαλμούς κατατοξεύεται²⁶, καὶ τὸ δεινότερον ἐπι²⁷,
 σὺν τοῖς οὐτοῖς ἐξανασπάται²⁸ κόρας.

qui omnia
 patienter
 tolerat

9. Τηλικαῦται ὁ μακαριώτατος πληγαῖς καὶ
 οὕτω δειναῖς καὶ οὕτω πικραῖς καὶ οὕτω συγ-
 ραῖς¹ περιπαρεῖς ἕμενον οὕτως ἡσυχῇ πρὸς
 τοὺς πόρους ἐγκαρτερῶν ὥσπερ ξύλον κατατε-
 τριμμένον² ἢ σεσαθρωμένον χιτῶνα καὶ πάν-
 τοθεν διερωγῶτα· οὕτως εἶχε τὸ σῶμα μὲν
 ἀπηρωγμένον ἐν τῷ στανρῷ καὶ τῷ οικείῳ παντα-
 χθον³ αἵματι κατασταλάζομενον⁴, ἡ δὲ καρ-
 δία αὐτοῦ πάντα τὸν ὀρόμενον καὶ τὸν νοοῦ-
 μενον δὲ⁵ κῶμον ὑπερβάσα καὶ ἐν συντριβῇ
 πνεύματος διὰ καθαρᾶς θεωρίας⁶ καὶ πίστεως
 πρὸς τὸν αὐτῆς δεσπότην εἰσελλούσα καὶ τῷ
 τοῦ ἐλέους οἰκτιρισμῶς⁷ ἐντοχούσα Θεῷ τοιοῦ-
 δε⁸ λόγοις τὴν ὑπεράπειρον εὐσπλαγχνίαν
 ἐδυσώπει· «Ὁ⁹ δὴ κύριε Σαβαώθ, κύριε τῶν
 δυνάμεων, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ἀντιλήπτωρ μου
 εἶ· διὰ τί μου ἐπελάθου; καὶ ἵνα τί σκυθρωπά-
 ζον πορεύομαι ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν;
 Οὐχὶ σὺ, κύριε, πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἐχηρημάτισάς
 μοι λέγων, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμί; καὶ νῦν ἵνα
 τί, κύριε, ἀφέστηκας μακρόθεν; ὑπερορῶς ἐν
 εὐκαιρίαις, ἐν θλίψεσιν ἐπίβλεπον, κύριε·
 πρόσσχε, κύριε· ἄνοιξον, κύριε, τοὺς ὀφθαλμούς
 σου, καὶ ἴδε, ὡς ἐλυμήνατό με ὁ ἐχθρὸς ὡς ὄς
 ἐκ ὄρουσιν καὶ ὡς μονίως ἄγριος κατενεμήσατό
 με· ὡς ῥάκος¹⁰ πεπαλαιωμένον, ὡς ἱμάτιον σε-
 σπηγῶς, οὕτω διέσχισεν, οὕτως ἤχρησέ μου¹¹ τοῦ
 σώματος τὴν περιβολήν. Μνήσθητι, κύριε¹²,
 ὡς ἄμωμον ἐπλάσας με, ὅλον ἄρτιον ἡγίη¹³ τε
 καὶ εὐπρεπῆ· καὶ νῦν ἰδοὺ ἄνθρωπος ἀσεβεῖς οἰα-
 θήρης ὡμῶς ἐπιθέμενοι ἐσπάράζαν με, κατέ-
 τεμόν με, κατέφραγόν με· ἐκάλωφέν με σκότος·
 μνήσθητι τῶν οἰκτιρισμῶν σου καὶ τοῦ ἐλέους σου·
 ἁμαρτίας δὲ¹⁴ νεότητός μου καὶ ἀγνοίας¹⁵ μου
 μὴ μνησθῆς, κύριε ὁ Θεὸς μου· δεῖξόν μοι τὸ
 ἔλεός σου καὶ τὸ σωτήριόν σου δώρησαι¹⁶·
 καὶ μὴ ἐπιχαραίησάν μοι οἱ ἐχθραίνοντές μοι
 ἀδίκως καὶ μὴ εἰποῖσαν· κατεπίομεν αὐτόν. Ἄλ-
 λά σὺ, κύριε ὁ Θεὸς μου¹⁷, βοήθησόν μοι καὶ σω-
 σόν με κατὰ τὸ ἔλεός σου· καὶ γνώτωσαν, ὅτι¹⁸

Deumque
 invocat.

Psalm.
 41, 10.

Psalm.
 10, 1.

Psalm.
 79, 14.

Psalm.
 24, 6-7.

Psalm.
 34, 25;
 108, 26-27.

¹⁹ π. αὐτοῦ 2. — ²⁰ ὑπερβαλλόμενον 2, 3, 4. — ²¹ om.
 2. — ²² διανέχθη 4. — ²³ ἀλλὰ σιδηρᾶ καὶ ὀξεία λίαν
 περόνη 2-5. — ²⁴ (τ. ξ.) ξίφωσιν 2-5. — ²⁵ om. 2-5. —
²⁶ καὶ τα τοξεύεται 4. — ²⁷ om. 2-5. — ²⁸ ἐξανασπάται
 3; τὰς add. 4.
 9. — ¹ συγραῖς οὕτω 1. — ² κατατετριμμένον 2;
 κατατετριμμένον 3; κατατετριμμένον 4; κατατετριμ-
 μένον 1; κατὰ τετριμμένον 5. — ³ καὶ πάντοθεν 4, 5.
 — ⁴ κατασταλάζομενον 2-5. — ⁵ om. 2, 4. — ⁶ διανοίας 3.
 — ⁷ οἰκτιρισμῶν 5. — ⁸ τοιοῦδε 4. — ⁹ ita omnes.
 sicut exspectaveris. — ¹⁰ ῥάκος 5. — ¹¹ μοι 2, 5. —
¹² om. 2-5. — ¹³ ἡγία 2, 4, 5. — ¹⁴ om. 4, 5. — ¹⁵ ἄγ-

χείρ σου αὐτὴ καὶ σὺ, κύριε, ἐποίησας αὐτήν·
 πλην ἐγὼ¹⁹ ἔματόν ἀφήκα, εἰς χεῖράς σου τὸ
 πνεῦμα²⁰ παρατίθειμαι²¹. ἡ ψυχὴ μου ἐν ταῖς
 χερσὶ σου διὰ παντός, καὶ τὸ διερωγῶς τοῦτο
 σωματίον ἐνώπιόν σου· γενηθήτω μοι κατὰ τὸ
 θέλημά σου.»

LAUDATIO
 AUCT.
 NICETA
 Psalm.
 118, 109.

10. Ἐπεν καὶ ὥσπερ ὑπὸ βαθεῖ¹ καταχε-
 θείς — ἦν γὰρ κατάκοπος ὅλος, μυρίαὶ αἰκίσιν² ὁ
 καρτεριώτατος πεπληγῶς, — λοιπὸν ἐνομιζέτο
 τεθνήαι. Τί οὖν ὁ Κύριος; ἄρα³ ἐπελάθετο τῆς
 τοῦ πένητος αὐτοῦ κραυγῆς, ἢ ἐπήκουσε⁴ μὲν,
 οὐ ταχέως δέ; ἢ εὐθέως μὲν, ἦντο δέ; ἢ κατὰ
 τὴν αὐτοῦ προσδοκίαν ἀντελάβετο ἢ μόνον καθ'
 ὅσον ἤλπισε παρέσχετο; οὐκ ἐνοεῖν· ἀλλ' ἴδω-
 μεν⁵ καὶ δοξάσωμεν τοῦ δεσπότην τὴν μεγαλο-
 πρέπειαν τοῦ ποιούντος πάντα καὶ μετασκευά-
 ζοντος ἐπὶ τὸ βέλτιον, τοῦ ἐκτρέποντος κατὰ τὸν
 ἱερὸν λόγιον⁶ εἰς τὸ πρῶτ' αἰὶν καὶ ἡμέραν εἰς
 νύκτα· συσκοτάζοντος, τοῦ ποιούντος⁸ ἐκ πε-
 ρισσοῦ⁹ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν· ὅς καὶ τῆς
 τοῦ μεγαλομάγνητος ἀνοήσιας βοῆς καὶ σπλάγ-
 χου εἰς αὐτὸν πατρικοῖς κινήσει, ἐπειδὴ ἐσ-
 πέρα ἦν ἡδὴ βαθεῖα καὶ¹⁰ τοῦτον οἱ¹¹ ἐκκεντοῦ-
 ντες τελῶς ἐκαπέουσι νομίσαντες ἀφῆκαν, τότε
 παρὸν ὁ Κύριος ἄνωθεν ὑπερησπίσαστο τοῦ
 ἰδίου στρατιώτου· καὶ ἀποστέλλει μὲν βοή-
 θειαν ἐξ οὐρανοῦ ἁγίου αὐτοῦ· ἐκ τῆς ῥοητῆς
 δὲ τοῦτου Σιών ἀντιλαμβάνεται. Τίς δὲ ἡ ἀντί-
 ληψις; λέει μὲν ἀθρόως αὐτῷ καθάπερ ἀράχια
 τήματα τὰς ὀδίνας τοῦ θανάτου, ἀναξή δὲ τὴν
 ψυχὴν τὸν ζωοδότην αὐτῆς τεθαμεμένη¹². καὶ
 βοηθεῖται μὲν ἡ καρδία καὶ ψυχαγωγεῖται καὶ καθ-
 ἰστίσται, ἡ σὰρξ δὲ — ὃ χειρονομίας καινοπρα-
 πειστήτης, ὃ θεοπραπείστητης θεραπειᾶς — τὸν
 ἐμπεπαρμένον¹³ ἦλυν αὐτῇ πάντων καὶ βελῶν
 ἀγγελικαῖς ἀπαλλαγείσα χερσὶ καὶ τῶν ὀδόντων
 καὶ πληγῶν ἀχρόνῳ τάχει τελευτάτα θεραπευ-
 θείσα πασῶν ἀναβάλλει τε καὶ σκιρτᾷ· καὶ
 ἀφράστον πεπληγμένον χαρᾶς δοξολογίας τὸν
 ὄνστην¹⁴ καὶ αἰνέσειν¹⁵ ἀμείβεται. Οὕτως ὁ
 μέγας Θεόδωρος τῶν τοῦ μεγαλοδύρου κατα-
 ξιοῦται θεοδωριῶν· οὕτω διὰ πείρας οὐ τὴν
 δύναμιν τοῦ Χριστοῦ μόνον¹⁶ ἀλλὰ καὶ τὴν εὐ-
 σπλαγχνίαν ἐδιδάσκειτο καὶ τὴν δικαιοσύνην ἐφο-
 τίζετο· καὶ οὕτως¹⁷ αὐτὸς μὲν διὰ τῆς στενῆς
 καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ παρῶν ἐπιτομωτάτων τε
 μαρτύριον καὶ τὴν δι' αὐτοῦ παρεχομένην ἄνω-
 θεν κατεπλούτει ζωὴν, τῷ ἀνταγωνιστῇ δὲ τὸ
 πτώμα χαλεπώτατον οὐκ ἐπινοῶν οἷον ἐστὶ φάναι
 διὰ τῆς αὐτοῦ πληγῆς κατεσκευάσαστο· τοὺς
 αὐτοῦ γὰρ θεοὺς ὁ τάλας (ὃ τῆς ἀθεότητος)
 ἀπολωλεκῶς, τῷ ὑπερόγκῳ δὲ τῆς ὕβρεως¹⁸ ἀνα-
 ξιοπαθῶν καὶ πᾶσι¹⁹ τρόποις ὑποβαλεῖν θανά-
 τον²⁰ γλιχόμενος, ἐλάνθανε τὸν μὲν πρὸς τὴν
 ἀληθινὴν καὶ μένουσαν παραπέμπον ζωὴν, ἐαν-
 τὸν δὲ αἰωνίας²¹ ἐπόδικον ἀπωλείας καθιστῶν·
 καὶ αὐτὸς μὲν ὑπερβολῇ κακίας οὐ μόνον τὴν

Sanctus
 miro modo

E

sanatur

F

νείας 5. — ¹⁶ μοι add. 2, 4, 5. — ¹⁷ (δ. θ. μ.) om. 4. —
¹⁸ ἡ add. 2-5. — ¹⁹ σοι add. 4, 5. — ²⁰ μου add. 2, 4, 5.
 — ²¹ παρατίθῃ μοι 4.
 10. — ¹ om. 4. — ² αἰκίσιν 1, 4, 5. — ³ ἄρ' 2. —
⁴ ἐπήκουσε corr. 4. — ⁵ εἰδῶμεν 2, 3, 4, 5. — ⁶ λό-
 γον 2-5. — ⁷ νύκταν 5. — ⁸ ἐπέε add. 2-5. — ⁹ περισσοῦ
 3. — ¹⁰ οἱ hic add. supra lin. 5. — ¹¹ om. 5. — ¹² τε-
 θαμένη 2. — ¹³ ἐκπεπαρμένον 2. — ¹⁴ om. 3, 4, 5.
 — ¹⁵ τὸν ὄνστην add. hic 4, 5. — ¹⁶ μᾶλλον 2. — ¹⁷ (καὶ
 οὕτως) om. 2. — ¹⁸ (τῷ - ὕβρεως) om. 4, 5. — ¹⁹ om.
 4. — ²⁰ θανάτω corr. 3. — ²¹ δ' αἰωνίας 4, 5.

τοῦ

LAUDATIO
AUCT.
NICETA

τοῦ ἀθλοφόρου ζωὴν καταπατήσας εἰς γῆν ἀπό-
λεσεν, ὡς ἔφθετο, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐς ὕστερον φθορή-
σας δόξης, ἵνα ²² ταύτην εἰς χροὶν κατασκηνώσῃ,
προῦτ' προῦτ' πέμπει τὸ σῶμα λαβεῖν· καὶ μολυβ-
δίνῃ θήκη βουλεύεται τοῦτο ²³ κατασφαλίσάμε-
νος ἀποροῦναι τῷ πελάγει. Ὁ δὲ καθάπερ ἐκ
et a cruce νεκρῶν ἀναστὰς καὶ τοῦ σταυροῦ καὶ τῶν ἤλων
deponitur; διὰ τοῦ σταυροθέντος ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ἀνα-
στάντος ἐλευθερωθεὶς καὶ τοῖς ἀποσταλεῖσιν
ἐμφανισθεὶς καὶ γε ²⁴ τὴν δύναμιν τοῦ ζωοποι-
οῦντος τοὺς τεθανατωμένους διηγούμενος καὶ
μεγάλῃ φωνῇ τὰ μεγαλεία θεολογῶν τοῦ Θεοῦ
ἐπὶ τοσοῦτον ἔφωται ²⁵ καὶ δεδύξασται δοξάζων
τὸν ἐδεργέτην καὶ αὐτὸν ἐν μέσῳ πολλῶν αἰνῶν
καὶ ὑπερωφῶν, ὥστε μὴ τοὺς ἀπεσταλμένους ²⁶
πρὸς αὐτὸν μόνον ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ἐκείνην ²⁷
τότε ²⁸ τὴν πόλιν εἰς αἴσθησιν τῆς μεγάλης τοῦ
Χριστοῦ ²⁹ δόξης ἰούσαν καὶ δυνάμειος ἀναθε-
ματίζειν μὲν παροῦσά τε θεοὺς καὶ δαίμονας, λί-
θοις δὲ τὸν τέραννον καταλεῖδουσι τοιμῶν· τίς
Psalm. λαλήσει τὰς δυναστείας σου, Χριστέ; τίς δὲ
105, 2. ἀκουστάς ποιήσει ³⁰ πᾶσας τὰς αἰνεύσεις σου,
ὄσας ἐκεῖ τότε διὰ τοῦ πιστοτάτου σου ³¹ μάρτυ-
miracula ρος παρέδειξας; τίς ἀριθμήσει ³² τὰς τῶν νο-
operatur; σούντων θεραπείας, τοὺς φωτισθέντας τυφλοὺς,
τοὺς ἰαθέντας κωφοὺς, τοὺς ἀνορθωθέντας χω-
λοὺς; τίς τοὺς ἀνιάτων ἀπαλλαγέντας παθῶν,
τοὺς δαιμονίων ἐλευθερωθέντας ³³ δεινῶν καὶ
τρόποις ἐνεργηθέντας παντοδαποῖς ἐκδιηγή-
σατο ³⁴; ἐκεῖ λόγῳ τοῦ θεοῦ μάρτυρος καὶ τὸ
Isa. 49, 9. δεσμοτήριον ἀνέφικτο ³⁵· καὶ οἱ ἐν δεσμοῖς
ἀνακαλίπτεσθαι καὶ τῷ μεγάλῳ καὶ ἀληθινῷ
φωτὶ προσεῖναι διὰ πίστεως παρήγγελο.

11. Ἐκεῖ καὶ ¹ Δικίνιος οὕτως ἰδὼν ἐταράχθη,
ἐσαλεύθη, καὶ τρόμος ἔλαβεν αὐτὸν· γνήσιος δὲ
τοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνου πεφνηῶς υἱὸς
τὸν φόνον αὐτοῦ ἐμελέτα τῷ μάρτυρι τοῦ Χρισ-
τοῦ· εἶδει δὲ τὴν ἀθεωρήτως κήρυγμα τὰ πάντα
διευθετοῦσαν τοῦ πατρὸς ² σοφίαν πρὸς τὴν
ἰδίαν δόξαν καὶ τῶν αὐτῆς τέκνων ἀξίονιστον
στέφανον τῷ τοῦ ἐχθροῦ μαιφίνῳ ³ συγχρή-
Theodorus σασθαι θελήματι. Θεόδωρος μὲν οὖν ὁ θεὸς διὰ
mori τῆς ὑπερβολῆς τῶν παθιμάτων, μᾶλλον δὲ διὰ ⁴
exortans τῆς ἐπισκηρυσάσης ἐπ' αὐτὸν δυνάμειος τοῦ
Χριστοῦ, πάντων ὑπέρτερος ⁵ τῶν ἐχθρῶν γε-
γονὸς καὶ τὸν διάβολον καταπεπαιρηκὸς ⁶ καὶ
τὸν θάνατον ἐξουδενωκὸς ⁷ καὶ παρὰ τοῦ ⁸ Χρισ-
τοῦ λαβὼν δεξιᾶς καὶ τοῦτον ἐν μέσῳ ἐκκλησίας
καὶ συναγωγῆς δοξάσας λαοῦ, οὐκέτι μεταξὺ
τῶν ἀμαρτωλῶν ζῆν, οὐκέτι διαπληκτίζεσθαι
μετὰ τῶν ἀσεβῶν ἠγείτο ⁹ δεῖν, ἐπιθυμίᾳ δὲ
ἐπεθύμει τὴν ἀνάλυσιν· καὶ ὁ πατὴρ μὲν αὐτῷ
τὰς ἀγκύλας ἀνοθεν ἀνέμενε δι' αἰεὶ ¹⁰, ὁ υἱὸς δὲ
τὸν ἀγαθὸν δοῦλον ἐκδέδεκτο καὶ πιστόν, ὁ
παράκλητος δὲ τὴν ἀξίαν ἐν τοῖς οὐρανοῖς αὐ-
τῷ καθίστη μονίην· οὐ μὴν αὐτῶν οὐρανῶν δυν-
νάμειος παρημέλων, ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτὰ κατὰ στοι-

χοῦς τινὰς ἐστῶσαι θεοπροπεῖς ἐδεξιοῦντο ¹¹ D
καὶ πᾶν σκόλον καὶ πᾶν ἐμποδὸν κείμενον νοη-
τὸν ἐξαίρουσα ¹² πρόσκομμα καθαρὰν αὐτῷ καὶ
λείαν καὶ εὐπορον τὴν πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν
πατέρα ὠδοποιοῦν ὁδόν. Ὁ ἐχθρὸς ¹³ δὲ πάντα
τρόπον ἠτήθηθαι καὶ καταιοχνηθεὶς μόνην τῆς
μαρᾶς ¹⁴ ἀνάφωσιν ἠγείτο ψυχῆς, εἰ γε ἄρα τὸ
πλήθος λαθῶν ¹⁵ σφόδρα τοῦ μάρτυρος περιεχό-
μενον ἀποτεμεῖν δυνήθει τὴν κεφαλὴν· καὶ
οὐκ ἂν τοῦτο δρᾶσαι δεδύνητο, εἰ μὴ πολλαῖς
ἄγαν καὶ δραστηκωτάταις ὁ σοφώτατος διδα-
χαῖς μόλις ἴσχυσε πείσειν μὴ σφόδρα τῆς ἐν
τῷ κόσμῳ τοῦτω περιέχουσας μεγάλας, πρὸς
τὴν ἀίδιον δὲ ζωὴν καὶ τὸν ἀρεστὸν ἐκεῖ ¹⁶ βίον
ἀποσκοπεῖν, πάντα δὲ τὸν τῶν αἰῶνα καὶ τὴν ἐν
αὐτῷ νομιζομένην δόξαν καὶ τὴν σωματικὴν
ἐπάθειαν καὶ ἡδονὴν καὶ τροφήν ὡς οὐρανοῦ
ἢ φάσματα καὶ ὡς ἀσθενῆ τῆς ἀληθινῆς ζωῆς
ἀπηχρήματα παροῦσᾶ· καὶ με τοῦ προκειμένου
στεφάνου μὴ κωλύειν μεγάλη παρηγγύα φωνῇ·
«οὐ γὰρ μοι» φησιν «κατὰ τὸδε τὸ μέρος χά-
ριν κατατίθεσθε ¹⁷, τὴν πρὸς τὸ βραβεῖον τῆς
E ἄνω κλήσεως ἀποστρέφοντες ¹⁸ ὁδόν, ἀλλ' εἰ
γε τῆς ἐμῆς ὀντως ἀντέχεσθε πίστεως καὶ τινί
μοι στοργῇ φιλομάτορι ¹⁹ συνδέεσθε, μᾶλλον
εἴτε καὶ συνέχεσθε τελέως ²⁰ πρὸς τὸν ἀγαπη-
τὸν εἰσελθεῖν. Ἐμοί τε γὰρ τοῦτο θυμηρέστατον
καὶ ὑμῖν ἐποφελέστατον· εἰσῶν γὰρ ἀληθῶς
τότε συνεῖναι δυνήσομαι ὑμῖν ἀορίκτω φιλίας
πνεύματος θεσμοῦ, ἐντυγχάνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ
τὴν ὑμετέραν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ σωτηρίαν κατε-
εργασόμενος ²¹.» Τοῦτοις τοῦ πλήθους εἰξαντος
τοῖς λόγοις, αὐτὸς ὥσπερ ἐκώδεις θυμιάμα
πρῶτον ἀπέπεμψε τῷ Κυρίῳ τὴν προσευχὴν·
ἔπειτα τὸν τίμιον ἀγέλα κλῖνας καὶ τὴν ἁγίαν
διὰ τοῦ σκεκουλάτωρος ἀποτιμηθεὶς ²² κεφα-
λήν, οἷα σπονδὴν ἱερᾶν τὴν φιλάτην Θεῷ συν-
ανέπεμψε ψυχὴν.

12. Τοῦτο τὸ ¹ πέρας τοῦ ἀγῶνος, αὐτῆ τοῦ
καλλινίκου μάρτυρος ἡ τελευτῆ· οὗτος τῆς
ἀγωνίας ὁ στέφανος, ῥαγῆναι σαρκός, συναφθῆ-
ναι τῷ πνεύματι, ἐκδημῆσαι κόσμον, ἐνδημῆσαι
Θεῷ, ἀναστῆναι ² τῆς γῆς, ἀναπτήναι πρὸς οὐ-
ρανὸν καὶ τῷ ὑπερορασίῳ συνοικεῖσθαι καὶ
F συνοικισθῆναι. Ὁ γοῦν οὕτως πρὸς τηλικούτων
ἀποδοσάμενος ἀγῶνα καὶ τοσοῦτω μὲν ἀντα-
γωνιστῇ καὶ οὕτω βαρεῖ ³ καὶ οὕτω σκληρῷ
συμπλακεῖς, τηλικούτῳ δὲ τοῦτον πτόματι κα-
ταστρεφάμενος ⁴ καὶ τρόπῳ οὕτω μέγα εἰς
καθαίρεσιν μὲν δαιμόνων ἔφωτο ⁵ δὲ καὶ δό-
ξαν ἀναστησάμενος τοῦ Ἰησοῦ· οὗτος τῷ ⁶ με-
γέθει καὶ ὕψει τῆς ἀρετῆς τῆ τε τῶν ὑπὲρ
Χριστοῦ βασάνων ὑπερβολῇ καὶ τῷ σταυρῷ
τῶν ὅλων μαρτύρων πλέον τῷ ἑσταυρωμένῳ
προσοικειούμενος ⁷ καὶ διὰ τοῦτο πλειόνος τῆς
ἐκεῖθεν ⁸ χάριτος ⁹ καταξιούμενος καὶ τιμῆς,
εἰκότως καὶ τὰ προεβεία τῆς μαρτυρικῆς κε-
κλήρωται τάξεως· ἐντέθεν ἐστένοιται ἦρος ἀν-

²² καὶ 2-5.—²³ τοῦτον 4.—²⁴ om. 2-5.—²⁵ ἔφωται 3.
—²⁶ ἀποσταλμένους 4.—²⁷ ἐκεῖ 2.—²⁸ om. 5.—²⁹ Θεοῦ
4, 5.—³⁰ ποιήσει corr. 2.—³¹ om. 2, 4, 5.—³² ἀριθ-
μήσει 4.—³³ (παθῶν - ἐλευθερωθέντας) om. 4.—
³⁴ ἀναμετρήσαι 1.—³⁵ ἠνέωκτο 2.—³⁶ om. 2-5; καὶ
|||| γε 1.
11.—¹ ὁ add. 2-5.—² Θεοῦ 2.—³ καὶ ἀδίκω add.
2-5.—⁴ om. 2-5.—⁵ ὑπερτερῶν ||| 1.—⁶ πεπαιρηκός
4.—⁷ (καὶ - ἐξουδ.) in marg. add. corr. rec. 3.—
⁸ om. 4.—⁹ ἠγείται 1, 2; ἠτήνηται 3.—¹⁰ (δ. ἀν.) 4, 5.

—¹¹ ἐδεξιοῦντο 2-5.—¹² ἐξαίρουσαι 2-5.—¹³ om.
2-5.—¹⁴ μᾶς 2.—¹⁵ λαῶν 4.—¹⁶ ἐκείνον 4, 5.—
¹⁷ κατατίθεσθαι χάριν 4.—¹⁸ ἐπικόπτον 1.—¹⁹ φι-
λομάτορες 3, 5.—²⁰ εἴτε τελεώτερον 2, 4, 5; εἴτε-
λεώτερον 3.—²¹ συγκατεργασόμενος 2, 4.—²² τὴν
add. 4.
12.—¹ om. 1.—² ἀναστῆναι 2-6.—³ βαρῶ 6.—
⁴ κατασφραγόμενος 4.—⁵ ἔφωσιν 2-6.—⁶ τε add. 3,
5, 6.—⁷ καὶ συμμορφούμενος add. 2-6.—⁸ τῆς add.
1.—⁹ χάριτος ἐκεῖθεν 2.

-ισχοντο

A ἰσχυρόν και τὸ ἀβλοφορικώτατον Ἡρακλεῖαθεν ἀφορηθὲν σκῆνος διὰ τε γῆς και θαλάσσης παραπεμπόμενον, ἀγρότην ἔχει ἰσῆνιος (1) και αὐτὸ μετὰ δόξης σημείων Χριστοῦ και τεράτων τὴν πατρικὴν φλόσαν ἐστὶν κατετέθη¹⁰. Ἀλλὰ μιμησώμεθα και ἡμεῖς τῶν μακαρίων μαρτύρων¹¹ τὴν ἔπομονήν¹², μιμησώμεθα¹³ κατὰ τὸ ἐφικτὸν τῆς ἐν ἡμῖν οὐσης δυνάμεως και χάριτος¹⁴, εἰδότες ὡς ἕκαστος ἡμῶν κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον ἴδιον ἔχει χάρισμα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως, ἀναλόγως δὲ τῆς χάριτος και τῆς ἐντολῆς ἀπαιτούμεθα τὴν ἐργασίαν¹⁵. μὴ ὄντι τῆς τῶν μεγάλων μαρτύρων ἔπομονῆς οὐκ ἐφικνούμεθα, διὰ τοῦτο και τῆς ἐνδοξομένης¹⁶ ἡμῖν παραμελιόμεν, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, οὗ ἐμέρισεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Θεὸς κατ' ἀναλογίαν τῆς ἐκάστον δυνάμεως τὰ σπέρματα καταβαλόμενος¹⁷ τῆς ἀρετῆς, και ἡμεῖς πολυπλασιάσαι τοῦτο σπουδάζομεν τὸν καρπὸν· ᾧ μὲν γὰρ, φησὶν ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος, παρέθεντο¹⁸ πολὺ, πολὺ και ἀπαιτήσανον, ᾧ δὲ ὀλίγον παρέθεντο, ὀλίγον¹⁹ ἀπαιτήσανον²⁰ αὐτόν· ἐκεῖνοι μὲν ὄντι πρὸς μαχίρας και ξίφη τέμνοντα προθύμως ἐχώρησαν, ἡμεῖς πρὸς γλώσσαν ἡχοημένην ὡς ὄμοιαν, γλώσσαν δολίαν ἀνευδότης και σταθερῶς διατεθώμεν, τὴν Ἰησοῦ μακροθυμίαν και²¹ ἐντολὴν ἐννοούμενοι και μιμούμενοι²², μιμούμενοι και τοὺς ὑπὲρ ἐκείνου τοῖς ἔιφεσι κατακοπέντας και ἀρχὴ τελείας²³ ἐξαλαλώσεως οὐκ ἐκκακοῦντας, ὡν²⁴ οὐκ ἐχάουσε τὸν ἀβλοφορικὸν τόνον τὸ πῦρ, ἀλλ' ὥσπερ ἄγρες ἀπτόμενοι²⁵ πολυτρόπως ὀλοκαρποῦντο τῷ²⁶ Θεῷ. Ἡμεῖς πρὸς τὴν ἐμφυτον και ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ἐνδομυχοῦσαν πυρκαϊάν τῶν παθῶν σῴμεν, ἀνδροκῶς ἀντικαθιστάμενοι και τῆ μελέτῃ τοῦ θανάτου και τοῖς δάκρυσι τῆς μετανοίας και πάσῃ ἀγογῇ σώφοροι θεμὸν ἀλόγητα²⁷ ζέοντα και πᾶσαν σαρκὸς κατασβέσωμεν ἐπιθυμίαν. Ἐκεῖνοι λιμοῖς κατετήκοτο και εἰορταῖς, ἡμεῖς τῇ τε νηστείᾳ και τῇ ἀργουσίᾳ και ταῖς προσευχαῖς ἀδιαλείπτως σχολάζοντες ἀνέλωμεν τὸ φρόνημα τῆς σαρκός, ἵνα τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος ἀναζήσῃ ἐν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ἐν παντὶ μὲν ὄντι καιρῷ τῇ ἐγκρατεῖᾳ και ὀλιγαρκείᾳ χρῆσθαι σωτήριόν τέ ἐστι²⁸ και ὀφέλιμον· νῦν δὲ μάλιστα ταῖς ἀφορισμέναις ταῦταις και ἱεραῖς τῶν νηστειῶν ἡμέραις ταπεινοῦν μὲν τὴν σάρκα τῇ ὀλιγοδείᾳ, τρέφειν δὲ τὸν νοῦν²⁹ τῇ τῶν θεῶν λογίων μελέτῃ και³⁰ προσευχῇ και ἀμελεῖν μὲν τῶν σωματικῶν, ἐπιμελεῖσθαι δὲ πάσῃ δυνάμει τῶν πνευματικῶν·

τοῦτο μιμητὰς τῶν ἀβλοφόρων ἡμᾶς και κατὰ τὸ ἐνὸν³¹ κοινωνοὺς τῆς αὐτῶν³² ἀποφαίνει τελειότητος· ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἀποχρώντως οἶμαι τοῖς θεοῖσι πατρῶσι και ὀνηλῶς περιλοσόφηται· ἡμεῖς δὲ μικρὰ³³ τῷ μεγαλομάρτυρι προσειπόντες και ἡ θέμις αὐτὸν ἀσπασάμενοι καταπαύσωμεν τὸν λόγον.

13. Χαῖρε τῶν ἀβλοφόρων ἡ ἀκροτάτη κορυφή, ὡς τὸν λόγον σοφώτατος, τὴν πίστιν θεομύτατος και δοκιμώτατος τὴν ἔπομονήν. Χαῖρε, ὅτι φρονιμώτατον ἢ ἐπιτερεπέστατον¹ ἐνενοήθη², ὅτι προλαβὼν και τὴν τοῦ ἀγῶνος ὑπόθεσιν, τοὺς θεοὺς, ἐξανελὼν ἄλογον ἔτι μᾶλλον και ἀθεώτατον ἀπέφραγας τὸν σὸν ἀνταγωνιστήν. Χαῖρε, ὅτι ἐδλόγησέν σε ὁ³ πατὴρ ὁ οὐράνιος και τοῦ ἐγγειοκόμου ἐπήνεσεν, ἡγαλλιάσαντο δὲ και τῆς ἀνδραγαθίας ἀπεδέξαντο⁴ πάντες⁵ ἀγγέλων και ἁγίων χοροί· διεγέλασεν δὲ και ἐφφράθη⁶ ἡ ἁγία Σιών ἐπὶ σοι και ἐρασματώτατον αὐτῆς νῖον σὲ προσήκατο. Χαῖρε, δῶρον Θεοῦ μέγα και θεοπροπέες, δῶρον πρὸς τῆς ἀνθρωπότητος κάτωθεν οἷον ἀκροθίνιον ἀναγόμενον Θεῷ, μᾶλλον δὲ δῶρον Θεοῦ πρὸς Θεοῦ⁷ τοῖς ἀνθρώποις εἰς οἰκοδομήν και παράκλησιν δεδομένος⁸ και παραμυθίαν⁹. Χαῖρε, ὅτι οὐχ ὡς ἀνθρώπος ἔτι κατ' οὐρανοὺς περιπολεῖς ἀλλ' ὡς ἄγγελος Θεοῦ μέγας ὄρη μὴ πᾶσαν ἐν πνεύματι Θεοῦ τὴν γῆν καθορᾶς και τῶν ἐπιβουμένων σε τὰς δεήσεις ἐπακούων και ἀνάγων Χριστῷ ἐκείθεν αὐτῶν τὴν πλήρωσιν ἐπιβραβεύεις· και γίνῃ τοῖς χειμαζομένοις λιμῆν, τοῖς ἀπονομένοις ἐσπορία, τοῖς θλιβομένοις παραμυθία· γίνῃ τοῖς ἁμαρτανόουσιν ἴλασμός, τοῖς κινδυνεύουσιν ὑπερασπισμός, τοῖς κεκακομένοις ἐπίσκεψις, τοῖς νοσοῦσιν ἴασις· και πᾶσι τὰ πάντα γινόμενος διὰ πάσης θαυματουργίας και ἀποκαλύψεως¹⁰, διὰ πάσης ἐδεργείας και ἀγαθογίας τὸν δοξάζοντά σε δοξάζεσθαι παρασκευάζεις¹¹ Χριστόν. Χαῖρε και ἐφφραῖνον· και γὰρ ὄντως χαίρεις ὡς τῆς ἀληθινῆς φίλος πιστὸς ἀγαλλιάσεως και χαρᾶς· κατευθύνεις¹² δὲ και ἡμᾶς και πρὸς τὴν ἄνω χειραγωγίᾳ¹³ κατάνανσιν τοῦ Θεοῦ και χαρᾶν· ἔως δ' ἂν ὤμεν ἐν γῆ, μὴ ἐπιλάβῃ ὑπερασπισζόμενος, μὴ χρονίσης, μὴ ὑπεριδῆς¹⁴ ἀντιλαμβανόμενος ἡμῶν και¹⁵ καταλλάσων και ὡς δῶρον Θεῷ φίλον προσάγων και προσοικειῶν¹⁶ και καρποφορῶν τῷ Χριστῷ· ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα τιμὴ και προσκνήσις ἅμα τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ και τῷ ζωοποιῷ πνεύματι, νῦν και ἀεὶ και εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

LAUDATIO
AUCT.
NICETA

Salutatio.

E

1 Cor.
9, 22.

F

¹⁰ (ἐντεθῆεν - κατετέθη) om. 2-6. — ¹¹ om. 4. — ¹² (τ. ὄπ.) om. 2, 4. — ¹³ τὰ add. 2, 4. — ¹⁴ (και ἡμεῖς - χάριτος) κατὰ τὸ ἐφικτὸν τῆς ἐν ἡμῖν οὐσης δυνάμεως και χάριτος, μιμησώμεθα και τῶν μακαρίων μαρτύρων τὴν ἔπομονήν 5. — ¹⁵ ἐν. ποιούμεθα τὴν ἐργασίαν 6. — ¹⁶ ἐνδοξομένης 4, 6. — ¹⁷ καταβαλόμενος 6 el corr. 2. — ¹⁸ om. 5; (πολὺ - παρέθεντο) om. 3. — ¹⁹ om. 5. — ²⁰ ὡ δὲ ὀλ. παρ. ὀλ. ἀπαιτήσανον in marg. 4. — ²¹ τὴν add. 2-6. — ²² om. 6. — ²³ τελεία 4. — ²⁴ om. 1. — ²⁵ και ἀπονομένοι add. 2-6. — ²⁶ om. 3-6. — ²⁷ ἀλόγητον 2. — ²⁸ (τέ

ἐστι) om. 4, 5, 6. — ²⁹ (μὲν - νοῦν) in marg. 4. — ³⁰ τὴν add. 2, 4-6. — ³¹ ἰερὸν 4. — ³² αὐτῶν ||||| 1; ἐαυτῶν 4. — ³³ μικρὸν 6.

13. — ¹ ἐπιτερεπέστατον 1. — ² ἐνενοήθη 2. — ³ om. 6. — ⁴ ἀπεδέξαντο 6. — ⁵ πάντων 4. — ⁶ (διεγ. δὲ κ. ἐφφρ.) ἐφφράθη δὲ 4. — ⁷ Θεόν 2. — ⁸ δεδομένος 2, 3. — ⁹ (χαῖρε - παραμυθίαν) om. 5. — ¹⁰ (διὰ - ἀποκ.) om. 6. — ¹¹ παρασκευάζεις και 3. — ¹² κατευθύνεις 6 el 4 ante corr. — ¹³ χειραγωγίᾳ 6. — ¹⁴ μηδὲ παρὶδῆς 4. — ¹⁵ om. 4. — ¹⁶ προσοικειῶν 6.